

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘/๒๕๔๖

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนำพัฒนา

สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนำพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนำพัฒนา พรรคสังคมนำพัฒนายังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามมาตรา ๒๕

๒. ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ แล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ที่ ศร ๐๐๐๓.๒/๕๒๔ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และได้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมทั้งหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ที่ ๗๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ให้พรรคสังคมนำพัฒนา ในฐานะผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

๓. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนำพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนำพัฒนามีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมนำพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมนำพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๕

๔. ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ แล้วมีคำสั่งให้รับคำร้อง (เพิ่มเติม) ไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ที่ ศร ๐๐๐๓.๒/๒๗๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๖ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และได้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมทั้งหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ที่ ๓๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๖ ให้พรรคสังคมนำพัฒนา ในฐานะผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

LIRT

๕. พรรคสังคมนิยมได้รับจดทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ

๕.๑ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันทำการวันแรกภายหลังครบกำหนด ๑๘๐ วัน ตามข้อ ๕ พรรคสังคมนิยมได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๕.๑.๑ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา ได้แก่

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๓๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๔) ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลน้ำรอบ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๕.๑.๒ การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรค สังคมพัฒนา (แบบ ท.พ. ๔) จำนวน ๕,๒๘๒ คน

๖. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดลำปาง จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุม จัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนามีภูมิลำเนาอยู่ ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าในการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค โดยมีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุม ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริงหรือไม่ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ทราบ ดังนี้

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษได้รายงานผลการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑ ว่า ได้สอบถามผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็น ผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมจัดตั้ง สาขาพรรค รวมจำนวน ๒๓ คน ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคสังคมพัฒนาจริง แต่ยังไม่เคยมีการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวแต่อย่างใด ต่อมานางสาวไพรวัลย์ ศิวารรรถ ผู้ประสานงานการจัดตั้งสาขาพรรค และนายภูตัน ศิวารรรถ ผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานสาขาพรรค

ได้มาให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษว่า ได้มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ จริง แต่ที่ได้ให้ถ้อยคำก่อนหน้านี้ว่าไม่มีการประชุม เนื่องจากเข้าใจผิด ในข้อเท็จจริง

๖.๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนนทบุรีรายงานว่ เนื่องจากเกิด อุทกภัยในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีทำให้ไม่สามารถตรวจสอบการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๓ ดังกล่าวได้ทันตามกำหนดเวลา โดยจะเร่งรัดตรวจสอบและรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยด่วนต่อไป

๖.๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปางและประจำจังหวัด สุราษฎร์ธานีรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๒ และ ลำดับที่ ๔ ว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมตามรายงานการประชุม และผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมดังกล่าวด้วยตนเองจริง

๗. เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค สังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ เนื่องจาก

๗.๑ ข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ กำหนดว่า แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้พิจารณาอนุมัติจัดตั้งตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐาน ทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้นๆ ตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรค ได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดจัดตั้งสาขาพรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายใน ๓๐ วัน แต่ข้อเท็จจริงจากเอกสาร หลักฐานปรากฏว่า พรรคสังคมพัฒนาได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ ลำดับที่ ๒ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ลำดับที่ ๓ จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และลำดับที่ ๔ จังหวัด สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ ทั้งสี่สาขา ก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติ ให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๕ กรณีจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา

๗.๒ ข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา ข้อ ๕๕ กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรค คณะหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคจากสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียน ราษฎร และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในสาขาพรรคนั้น จำนวน ๗ คน แต่ข้อเท็จจริงสาขาพรรค

LIRT

สังคมพัฒนาทั้งสี่สาขามีผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรค สาขาละ ๕ คน ซึ่งเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา

๗.๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑ ปรากฏว่า ผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาดังกล่าว รวมจำนวน ๒๓ คน ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เคยมีการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมพัฒนาแต่อย่างใด

๘. นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาเห็นว่า ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมพัฒนา พรรคสังคมพัฒนายังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕

พรรคสังคมพัฒนาได้รับสำเนาคำร้องพร้อมทั้งหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ที่ ๗๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ แล้ว เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แต่พรรคสังคมพัฒนามิได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

๘. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมพัฒนามิมีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อเท็จจริงตามคำร้อง (เพิ่มเติม) และเอกสารประกอบ สรุปได้ความว่า

๘.๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมพัฒนา ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๕ คน

๘.๒ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ พรรคสังคมพัฒนาได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗

๕.๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคสังคมนิยมมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคสังคมนิยม และขอให้รับคำร้องไว้พิจารณาในคราวเดียวกันกับคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัย ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

พรรคสังคมนิยมได้รับสำเนาคำร้อง (เพิ่มเติม) พร้อมทั้งหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาที่ ๓๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ แล้ว เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ แต่พรรคสังคมนิยมได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมเนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรค ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ข้อวินิจฉัย

พรรคสังคมนิยมได้รับจดแจ้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยม พรรคสังคมนิยมต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ การที่พรรคสังคมนิยมได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมนิยมทั้งสี่สาขาก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรค จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนิยม พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๖ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยมทั้ง ๔ สาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จึงฟังได้ว่าพรรคสังคมนิยมไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นอกจากนี้ พรรคสังคมนิยมได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมนิยมตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยม พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้อง (เพิ่มเติม)

LIRT

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกเหตุหนึ่งด้วย แต่เมื่อ
ได้วินิจฉัยให้ยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ตามคำร้องของนายทะเบียน
พรรคการเมืองแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยตามคำร้องเพิ่มเติมอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ